

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ № 4
ЗАСІДАННЯ КАФЕДРИ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
від 25 листопада 2021 року

ПРИСУТНІ: Гавриш М. М., Коваль Т. П., Олійник Л. В., Приймак І. В., Торчинський М. М., Царалунга І. Б., Ющишина О. М., Янчишин А. М.

СЛУХАЛИ: Про розміщення на сайті кафедри анкет для опитування стейкхолдерів та результатів його оцінювання.

ВИСТУПИЛИ: Торчинський М. М., гарант ОП ФУМм:

На сайті кафедри української філології для освітньої програми «Філологія. Українська мова та література» за рівнем вищої освіти «магістр» розміщені чотири анкети для здобувачів вищої освіти (атестувалися студенти другого курсу, і результати опитування ми сьогодні розглянемо), дві анкети для викладачів (результати розглянемо на наступному засіданні кафедри, бо ще не всі анкетувалися), а також анкети для випускників та працедавців (будемо просити кожного викладача залучити до анкетування по трьох випускників і одного працедавця).

На анкету «Оцінювання якості практичної підготовки» отримано 13 відповідей.

61,5 % респондентів оцінювали переддипломну практику, а 38,5 % – педагогічну. На нашу думку, магістранти погано розрізняють ці види практичної підготовки, оскільки не знають термінів її проходження (назвали всі варіанти відповідей).

На питання «*Рівень матеріально-технічного оснащення бази практики*» та «*Рівень Вашої адаптації до діяльності в реальних умовах*» у 7,7 % відповідей виставлено оцінку «3».

На питання «*Чи вважаєте Ви достатньою здобуту в університеті теоретичну підготовку для проходження практики?*» у 23,1 % відповідей виставлено оцінку «4».

На питання «*Чи достатньо часу для виконання завдань практики?*» у 30,8 % відповідей виставлено оцінку «4».

На питання «*Наскільки справдилися Ваші очікування щодо цієї практики?*» у 15,4 % відповідей виставлено оцінку «4».

Ми отримали гарні відгуки за організацію практики. Наведемо приклади.

1. *Практична підготовка за освітньою програмою повністю задовольняє.*

2. *Все влаштовує.*

3. *Практика поглиблює та закріплює здобуті в університеті знання з базових дисциплін кафедри української філології, дає змогу застосувати ці знання в житті та справжній викладацькій діяльності. Всі викладачі всебічно допомагають з вирішенням будь-якого питання стосовно практики, тому організаційних проблем не виникало. Все чудово!*

4. Практика – чудова нагода показати свої вміння, здобуті за роки навчання в університеті, на ділі. Вдячна викладачам за допомогу, за те, що допомогли адаптуватись. Бажаю нашій кафедрі української філології лише процвітання, натхнення та так тримати!

5. Будьте щедро благословенні Богом в цьому плані. Бажаю Вам справді якісних здобутків. Кожному з навчального складу. Щоб ви як викладачі та професіонали своєї справи росли в цьому. День за днем. У багатьох напрямках. Але все – з єдиною [основною] метою. Дякую вам за те, що ви є. За здійснення стількох мрій. Підтримку. Комунікацію. Мудрість. Неймовірну кількість отриманих навичок, котрі розвивати і розвивати. Дуже. Дуже корисно.

Слава Господу. І вся надія та опора – на Нього.

У двох анкетах (ми так розуміємо, що студентів заочної форми навчання) висловлено прохання впорядкувати надання їм «викликів» від деканату для ефективного проходження практики.

Пропоную у рішенні кафедри зазначити: провести найближчим часом спільне засідання кафедри української філології та кафедри слов'янської філології, на якому обговорити питання організації практики, критеріїв її оцінювання, наявності методичного забезпечення та інші аспекти.

Наступного навчального року, зважаючи на попередні опитування магістрантів, ми вже внесли зміни в різновиди практики: восени вони проходитимуть спочатку «Педагогічну практику у ЗВО» тривалістю 3 тижні (7 кредитів), оскільки всі отримують кваліфікацію викладача, а потім – «Переддипломну практику» тривалістю 4 тижні (8 кредитів), яка вже тісно пов'язана з майбутнім працевлаштуванням або темою кваліфікаційної роботи.

На анкету «Оцінювання якості викладання навчальної дисципліни» отримано 65 відповідей магістрантів. По шість разів, що становить 9,2 %, характеризувалися навчальні дисципліни «Українська література і європейський контекст» (викладач Приймак І. В.), «Методика викладання літератури у закладах вищої освіти» (викладач Горячок І. В.), «Лінгвістика тексту» (викладач Царалунга І. Б.), «Методологія та організація наукових досліджень» і «Проблемні питання української мови» (викладач Торчинський М. М.). По п'ять разів (7,7 %) оцінено дисципліни «Сучасна зарубіжна література» (викладач Папушина В. А.), «Методика викладання української мови в закладах вищої освіти» (викладач Подлевська Н. В.), «Педагогіка і психологія вищої освіти» (викладач Райко В. В.), «Теорія літератури і літературна критика» (викладач Приймак І. В.), «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» (викладач Бідасюк Н. В.), «Загальне мовознавство» й «Основи етно- і соціолінгвістики» (викладач Гавриш М. М.).

Зазначимо, що двічі неправильно назвали викладача дисциплін «Методика викладання літератури в закладах вищої освіти» (замість Горячок І. В. вказали Подлевську Н. В.) і «Українська література та європейський контекст» (замість Приймак І. В. – Горячок І. В.).

Абсолютна більшість оцінок – це «5»; «4» епізодично трапляються в усіх викладачів, а найбільше їх – у відповідях на питання «Частота звернення

Вами до навчальних матеріалів, розміщеними у MOODLe» (13; 20 %), «Корисність методичного забезпечення для Вашої підготовки до практичних (лабораторних), семінарських занять» і «Вчасність відображення результатів Ваших навчальних досягнень в електронному журналі» (по 7; 10,8 %).

Крім того, є три оцінки «3» на питання *«Якість організації навчального процесу з дисципліни (проведення занять за розкладом, проведення консультацій, надання методичної допомоги студентам тощо)», «Вчасність відображення результатів Ваших навчальних досягнень в електронному журналі» і «Повнота представлення навчальних дисциплін у MOODLe на початок семестру (наявність лекцій, практичних (лабораторних), контрольних заходів із зазначенням термінів їх здачі)» (1,5 %), і всі вони стосуються дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» (викладач Райко В. В.)*

На нашу думку, необхідно повідомити про таку ситуацію завідувача кафедри педагогіки і психології ХНУ з тим, щоб покращити власне організаційні моменти в навчальній діяльності цього викладача. Зі свого боку повідомляю, що в оновленій освітній програмі ця навчальна дисципліна переведена в розряд вибіркових.

На анкету *«Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти»* дали відповідь 10 магістрантів. Усі вони знайомі з поняттям «академічна доброчесність», а до проявів її порушення відносять академічний плагіат і списування (по 10; 100 %), фальсифікацію (8; 80 %), фабрикацію і хабарництво (по 6; 60 %), обман (5; 50 %), самоплагіат і необ'єктивне оцінювання (по 4; 40 %). В університеті, на думку респондентів, трапляються лише списування (3; 30 %).

Більш детально проаналізуємо відповіді на питання *«Наскільки поширені такі прояви недоброчесної поведінки при написанні власних робіт?»*. «Ніколи» переважає в усіх її різновидах, однак є один випадок «часто» для академічного плагіату і два – списування, а також «рідко» – один для академічного плагіату, фальсифікації і списування та два – для фабрикації і самоплагіату. Дивує високий показник «важко відповісти» (в межах двох або трьох) для всіх різновидів недоброчесності.

Аналогічні дані стосуються проявів академічної недоброчесності серед одногрупників: «важко відповісти» – від семи до восьми, «ніколи» – від двох і трьох у всіх варіантах, крім списування, де отримали такі результати: «важко відповісти» – чотири, «ніколи» – три, «часто» – два, «рідко» – один.

Причинами порушення в університеті норм академічної доброчесності, на думку магістрантів, є необхідність виконання великого обсягу письмових робіт (5; 50 %), відсутність інтересу до тем письмових робіт (3; 30 %), обмежений доступ до необхідної інформації (2; 20 %), масовість освіти, повторюваність тем письмових робіт і відсутність покарання за плагіат (по 1; 10 %).

На наявність плагіату варто перевіряти насамперед дипломні роботи (8; 80 %), наукові статті (5; 50 %), курсові роботи (3; 30 %) та звіти з різних видів практик (1; 10 %).

Навпіл (по 50 %) розділилася думка респондентів стосовно наявності в університеті документів, що передбачають санкції за порушення академічної доброчесності.

Для запобігання академічної доброчесності доречними є роз'яснювальні заходи серед студентства (8; 80 %), підписання Декларації про дотримання академічної доброчесності (6; 60 %) і покарання за її порушення (3; 30 %). Пропонуються такі санкції до порушників: повторне проходження оцінювання (іспиту, заліку, контрольної роботи тощо) (9; 90 %) і повторне вивчення дисципліни (3; 30 %).

Об'єктивною чинну систему оцінювання результатів навчання у ХНУ вважають 5 студентів (55,6 %), частково об'єктивною – 3 (33,3 %), а одному важко відповісти (11,1 %). Натомість 90 % респондентів розуміє важливість дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності.

Різноманітними є пропоновані магістрантами заходи для роз'яснення необхідності академічної доброчесності: *це групові збори, на яких відбуватимуться пояснення студентам, що таке академічна доброчесність, як уникнути плагіату в роботах; допомога, консультація студентам щодо написання дипломних (наукових) робіт; лекції, анкетування, інформаційні бюлетені, виховні заходи, перегляд відеороликів, практичні заняття (на кшталт «Судовий процес над плагіатом»), збори студентської ради, анонімні опитування здобувачів освіти; проведення регулярних бесід; відкриті питання в якості оцінювання, побудовані на творчому мисленні, щоб була мотивація створювати власні думки, судження і т. д.; роз'яснювальна робота серед студентів, створення простору взаємної довіри, відповідального ставлення до своєї роботи та поваги; виховна година із куратором групи.*

Для більш ґрунтовного ознайомлення студентів зі стандартами академічної доброчесності в оновленій робочій програмі з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» відведено два заняття (лекційне і практичне) саме з цієї теми. Детально про це говориться в методичних посібниках, підготовлених Приймак І. В. і Торчинським М. М. виконавцям курсових і дипломних робіт. Уже два роки всі курсові і дипломні роботи є у вільному доступі в Модульному середовищі кафедри української філології; всі кваліфікаційні роботи перевіряються на наявність плагіату, як і статті студентів, подані до збірників наукових праць (редакторам, проте, потрібно більш відповідально ставитися до цієї діяльності). Викладачам усіх навчальних дисциплін варто звернути увагу на створення таких умов, коли неможливо буде списати правильну відповідь, а для цього запроваджувати творчі та індивідуальні завдання. Як куратор академічної групи магістрантів я вже провів дві бесіди про дотримання правил академічної доброчесності, це ж саме слід робити й іншим викладачам, а всім разом – подумати, як урізноманітнити цю роботу, зробити її більш цікавою.

В анкетуванні «Оцінювання освітньої програми» взяло участь 9 магістрантів.

Однакові відповіді з позитивною конотацією («5» – 7, або 77,8 %; «4» – 2, або 22,2 %) отримано на питання «*Чи задовольняє Вас якість підготовки за обраною освітньою програмою (спеціальністю) в університеті?*», «*Чи збігаються Ваші очікування щодо навчання за обраною освітньою програмою з реаліями підготовки?*» і «*Як, на Вашу думку, відображає зміст освітньої програми (набір навчальних дисциплін) специфіку майбутньої спеціальності?*».

Не набагато гірші результати опитування («5» – 6; 66,7 %; «4» – 3; 33,3 %) з питань «*Наскільки ефективною, на Вашу думку, організація практичної підготовки за освітньою програмою? (різні види практик: навчальна, виробнича, переддипломна тощо)?*» і «*Чи усі навчальні дисципліни професійного спрямування у Вашій освітній програмі є актуальними?*». Конкретизують останнє питання відповіді про загалом схвальну оцінку основних дисциплін (*Усі дисципліни необхідні для здобуття належного рівня професійної підготовки. Всі є актуальні. Усі дисципліни є пов'язаними між собою і мають велике значення при здобутті якісної освіти. На мою думку, всі дисципліни однаково важливі та актуальні для якісного надання освіти. Усі дисципліни необхідні для вивчення*). Для вилучення пропонуються «Політологія», «Релігієзнавство» і «Основи безпеки життєдіяльності», а для оновлення – «Педагогіка і психологія вищої школи» та «Виразне читання», проте більшість респондентів схвально ставиться до запропонованих нами предметів (*Усі дисципліни є актуальними, тому на сучасному етапі не потребують оновлення. Як на мене, все добре. Якість викладання всіх дисциплін – на високому рівні*). Водночас висловлюється побажання уникати стагнації навчального матеріалу і постійно шукати нову й цікаву інформацію (*Розвиток певної дисципліни ... щороку просувається вперед. Тому, на мою думку, кожна дисципліна завжди потребує оновлення, якщо, звісно, є на те причини. Кожна навчальна дисципліна, незалежно від тих чи інших обставин, завжди потребує оновлення, адже мовознавчі науки не стоять на місці ... Усі викладачі повинні це враховувати при викладанні тої чи іншої дисципліни. На мою думку, викладачі університету завжди слідкують за розвитком мовознавчих наук*).

Стовідсотково всі задоволені достатньою кількістю професійних дисциплін, а на 88,9 % – достатньою кількістю професійних дисциплін, розміщених у Каталозі вибірових дисциплін для задоволення освітніх інтересів за фахом.

Питання «Оцініть ефективність системи академічної доброчесності в університеті» має по 4 відповіді на «5» і «4», що свідчить про потребу удосконалити цей аспект нашої діяльності.

Низькі результати («5» – 3; 33,3 %; «4» – 5; 55,6 %; «3» – 1; 11,1 %) засвідчені у відповідях на питання «*Ваша участь у процедурах забезпечення якості вищої освіти (опитування щодо різних аспектів освітнього процесу та інфраструктури університету тощо)*».

Достатньо мотивованими (зацікавленими) в постійному покращенні освітньої діяльності в межах освітньої програми, на якій магістранти навчаються, гарант освітньої програми, завідувач кафедри, викладачі та інші педагогічні працівники (усі – на 100 %), і лише здобувачі вищої освіти мають інші результати: «5» – 6 (66,7 %); «4» – 3 (33,3 %).

Переважає більшість респондентів задоволена освітнім процесом і не потребує змін для покращення навчання за освітньою програмою (*Усе відповідає очікуванням та не потребує змін. Усе влаштовує. Нічого, на мою думку, все дуже добре продумано: чітко, лаконічно. Завжди присутня підтримка викладачів, якщо є незрозумілі питання. Нічого, я усім дуже задоволена*). Один магістрант пропонує збільшити кількість годин для дисциплін «Методика викладання української мови» та «Методика викладання української літератури».

Усе респондентам зрозуміло і щодо питань анкети, тому немає порад для її удосконалення (*Все зрозуміло і не потребує доопрацювань. Питання зрозумілі. Анкета досконало розроблена. Я зрозуміла всі питання. Все зрозуміло*).

Таким чином, можемо констатувати, що освітня програма «Філологія. Українська мова та література» схвально сприймається магістрантами, а окремі пропозиції щодо вилучення з програми навчальних дисциплін переважно стосуються бакалаврського рівня (крім «Педагогіки і психології вищої школи», яка вже переведена в розряд вибіркових дисциплін, та методик викладання української мови і літератури, цього року об'єднаних в один предмет на прохання магістрантів).

УХВАЛИЛИ: врахувати результати опитування стейкхолдерів при укладанні й оновленні освітніх програм, для організації навчального процесу, в науковій, методичній, виховній діяльності викладачів, у розвитку співпраці з випускниками, фахівцями галузі, працедавцями.

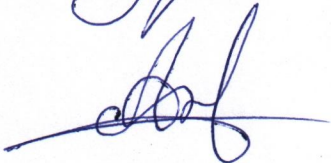
Рекомендовано відповідальному за сайт кафедри розмістити на сайті кафедри української філології посилання на Центр кар'єри ХНУ.

Завідувач кафедри

І. Б. Царалунга

Секретар кафедри

А. М. Янчишин